

Matúš Ďuran, študent divadelnej scénoografie na Divadelnej fakulte VŠMU

Filip Sojka, študent divadelných štúdií na Divadelnej fakulte VŠMU

Filip Sojka & Matúš Ďuran v roku 2021 (Foto: Dominika Katonová)

Knižná alebo komixová ilustrácia spolu s animáciou bola v mojej tvorbe a živote kľúčová. Od útleho veku ma ovplyvnili práve kreslené animované postavy z televízie, ale aj z detských časopisov. Ako som bol starší, tituly, postavy a filmy sa obmieňali, ale kresba, ilustrácia a ručná animácia zostali stále súčasťou vyjadrovacích prvkov, ktorým som vedel porozumieť najlepšie. Ovplyvnili ma diela európske (TinTinove dobrodružstvá, Lucky Luke, Asterix a Obelix), americké (Káčer Donald, Spider-man, Bat-man), ale aj ázijské (JOJO's Bizzare Adventures, Naruto, Bleach). Kresba sa stala pre mňa základom a to až do takej miery, že som farbu dobrovoľne ani nepoužíval. Štylizácia a kontrast sú základnými prvkami v mojej tvorbe a sú súčasťou môjho základného vyjadrovania.

To sa veľmi prejavilo aj v mojich ilustráciách pre Filipa. Všetky ilustrácie sú čiernobiele. Používal som čierne fixky rôznych hrúbok. V niekoľkých prípadoch využívam aj kombinovanú techniku: kresbu v kombinácii s kolážou. Spôsob, ktorým som ilustrácie kreslil, sa dá nazvať kolážová kresba., kedy som v ilustráciách kombinoval predmety každodennej potreby s historickými postavami a zasadil ich do nových a často melancholických situácií.

Všetky ilustrácie som kreslil vo formáte A4. Často som kreslil v podniku na stole vedľa Filipa počas toho, ako sme sa spolu rozprávali. Ilustrácie v knihe sú len zlomkom z celkového počtu diel, ktoré som vytvoril. Veľa z nich sa mi buď nepáčilo, a do knihy sme ich nezaradili, alebo básne, ku ktorým patrili, sme zo zbierky vyradili.

Námety k ilustráciám vychádzali zo spoločných rozhovorov, ale aj spoločného mlčania. Ilustrácie vznikali ako protireakcia alebo skôr irónia voči básňam. Snažil som sa zľahčiť ťažké pocity, ktoré z básní vychádzali. Ukazoval som Filipovi iný pohľad na jeho poéziu a najmä veľakrát aj názor na neho samého. Snažil som sa, aby ilustrácie neboli popisom básní, ale aby sa stali ich pokriveným zrkadlom a možno trochu narovnali pokrivenú radosť zo života a lásky. Tým činom som sa snažil byť čo najužitočnejším nielen pre knihu, ale aj pre môjho dobrého priateľa.

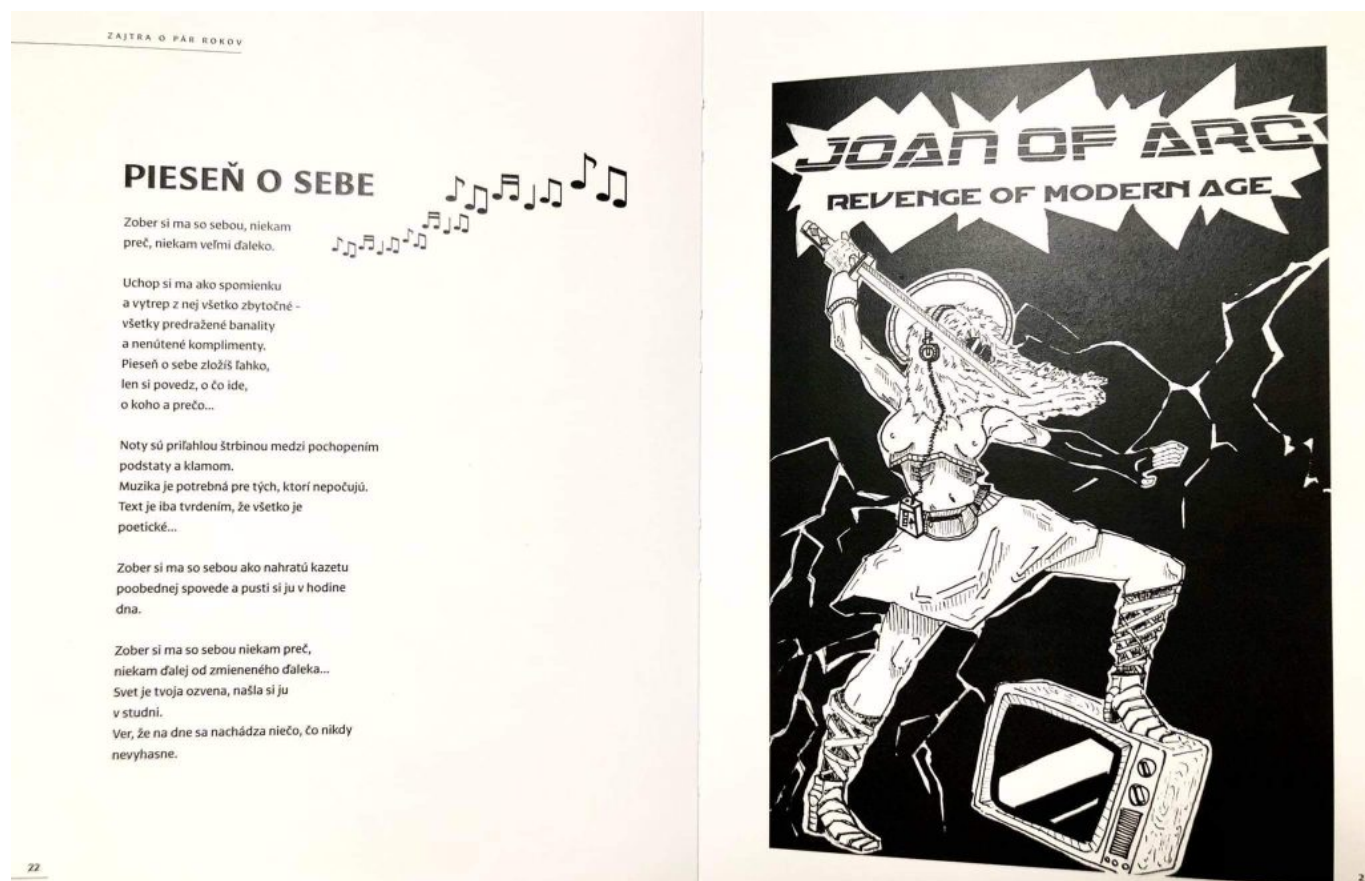

Básnická zbierka *Zajtra o pár rokov*, s podtitulom *Končiť a milovať je to isté* je našou umeleckou prvotinou. Niekoľko strán v tvrdej väzbe nám obom, začínajúcim umelcom, autorovi veršov aj autorovi ilustrácii, poskytlo priestor, kde sme mohli prezentovať svoju tvorbu, svoje pohľady a názory, poetiku a výtvarnosť, intímne a estetické sklony.

Celkom nové básne, ktoré sú „zemskou kôrou“ zbierky *Zajtra o pár rokov* som venoval tej istej žene, ktorá ale v dobe ich písania už paradoxne nebola „mojou“. Verše, ktoré sa časom stali pevnou kostrou konzistentnej zbierky som teda vytvoril v období, ktoré nepovažujem za úplne šťastné. Hoci... Keď si s odstupom času spomínam na mesiace, v ktorých som schudol pár kíľ a potrápil si plúca fajčením až sadistickým spôsobom, vybaví sa mi aj moja prvá riadna, dovoľím si povedať profesionálna, spolupráca na umeleckom projekte, na vlastnej básnickej zbierke. Spolu s Matúšom, vtedy už prvákom na divadelnej scénografii VŠMU, sme raz sedeli na káve a ja som sa ho spýtal, či by mi nechcel nakresliť pár ilustrácií k básňam, ktoré som plánoval vydať pre svojich známych knižne. Moja otázka, v zásade nevinná kamarátska prosba, nestihla dosiahnuť ani opytovací tón. Prečítal som jednu báseň a Matúš hneď načrtnol prvú ilustráciu, ktorá sa už z princípu, pre pohotovú reakciu a spontánnosť, musela v zbierke objaviť. Nastala intenzívna verbálna aj neverbálna komunikácia. Letné prázdniny roku 2019 teda nepatrili iba nečinnému „vegetu“, ale aj práci na niečom, čo nás oboch naplňalo a motivovalo. Bol to zaujímavý proces. Pravidelne sa sedávalo dlho do noci, porozlievalo sa veľa chladených nápojov, nachodilo sa pár kilometrov a presedelo pár pekných džínsov... Ale finálny výsledok stál za to. Začiatkom septembra sme poslali hotovú básnickú zbierku s niekoľkými ilustráciami grafikovi, ktorý sa postaral o zalamovanie, dizajn a zaslanie do tlačiarne. Po pár mesiacoch čakania sme dielo našej spolupráce mohli držať v ruke ako základný kameň, ktorý nás priblížil k tomu, čomu sa chceme celoživotne venovať. Obaja knihu vnímame ako úspešnú vzájomnú spoluprácu, ktorá nás silno motivovala pracovať spoločne na ďalších umeleckých projektoch a posilnila naše priateľstvo.

Moje básne sú sumárom ľúbostného vzťahu, ktorý nebol len v mojich predstavách. Stal sa, mal svoje trvanie, plusy a mínusy, zážitky a krásne momenty, ale nebolo mu predurčené trvať ďalší rok. Reflektujem v nich svoje vnútorné pocity a stavy, ktoré som zažíval počas svojho prvého sklamanie z lásky. Nie nadarmo sa hovorí, že prvá láska vie zabolieť na miestach, o

ktorých sme dovtedy ani netušili. Moje slová sa skrížili s Matúšovými kresbami. Chronologicky rozprávajú príbeh o tom, ako človek prežívajúci rôzne vnútorné peripetie nakoniec prichádza k uvedomeniu si, že nie všetko musí byť navždy stratené.

ZAJTRA O PÁR ROKOV

UŽ NIE SME NESMRTEĽNÍ

Podlaha interiérového mesta znáša streľby
dažďa ako ďalšiu samovražednú paľbu
na nesmrteľných.
My už nie sme medzi nimi.

Sme priveľmi smrteľní na to, aby
sme sa postavili pred tú spúšť.
Sme priveľmi smrteľní, aby
sme z toho vyviazli živí.

Skontrolujeme si občiansky, aby sme sa uistili, že
sme to my a nie iný súbor ľudí, ktorí nás nahradili.
Zakývaj autobusu na znamenie a podme
odtiaľto preč.
Tento deň je večera bohov pijúcich nektár.
Tento deň je korunovácia nových hrdinov.
Vypneme si hlavu a odložme mozog.
Život má byť citový a nie
racionálny.

Sme nejasným dôkazom toho, že sme bohi.
Vylej starú vodu pokiaľ to nie je
svätý grál.
Prestaň sa kúpať v jazere, pokiaľ tam neprameni
dľaň rieky Styx.
Venuj knihy do antikvariátov, pokiaľ nie sú
magické.

Už nie sme nesmrteľní.
Láska má byť citová a nie
racionálna.

ZAJTRA O PÁR ROKOV

PREDČASNE NARODENÝ

Cítim sa ako predčasne narodený - predčasne vytlačený a vychovávaný. Nechytám sa so súčasnou dobou, je príliš fatálna.

Potrebujem sa porozprávať... chcem niekomu povedať, že je fahké milovať a nenávidieť. To, čo nenávidím sa stále skladá a ten architekt, ktorý to organizuje hovorí, že to je vrchol všetkých stavieb.

Na čo sú mu tehly a cement, keď kosti z vápnika postačia ako konštrukcia? Na čo mu je pracovná sila, keď ja to všetko stihnem za pár hodín?

Cítim sa ako predčasne narodený - zbytočne učesaný a oholený. Na žiletku by som mal dostať zbrojný pas kvôli vlastnej bezpečnosti.

To, čo tu reže žily, sú okamihy vymyslenej nehy. To, čo tu reže žily, sú návštevy prázdnej postele.

Je fahké milovať a nenávidieť. Je fahké milovať víťazstvo, závesy, vypestované kvety, balkóny, spán Slnka a Mesiaca, čokolády, štetce a sérotonín.

Cítim sa ako predčasne narodený - málo skúsený a pochopený. Život je smädný a ja som hladný... proste si dnes nerozumieme. Nervy si zmývam kanvicou vriacej vody, lebo chlad je opakom pokoja. Samota je môj lovesong. Je fahké milovať a nenávidieť. Je fahké milovať nenávisť a nenávidieť lásku.

Cítim sa ako predčasne narodený, lebo som počín lásky a neskôr nenávisť. Hádám som si vybral dobrý deň a rok. Hádám som sa narodil potom, keď sa človek naučí nenávidieť.

Matúš Ďuran & Filip Sojka v roku 2020 (Foto: Súkromný archív)

Knihu si môžete objednať na adrese info@theatrica.sk. Jej cena je 15€.